

spørgsmålet, om man ikke i sådanne tilfælde vil se en mulighed for en løsning ved at afslutte vidtgående handelsaftaler i henhold til CEE-traktatens artikel 113. Sådanne handelsaftaler ville naturligvis hverken kunne få karakter af en toldunion eller et frihandelsområde og måtte i øvrigt hvile på princippet om gensidighed — dog med visse muligheder for afvigelser til gunst for udviklingslande.

Det lader sig ikke gøre på indeværende tidspunkt i udviklingen at foretage en endelig bedømmelse af dette spørgsmål. Så vidt man kan se, ville det dog være en fordel for Fællesskabet af overveje den nævnte mulighed, da den ville åbne mulighed for en kontinuerlig skala af forbindelser med Fællesskabet strækkende sig fra fuldt medlemskab med alle rettigheder og forpligtelser til en ren handelsaftale.

d) Traktatlige bestemmelser vedrørende tiltrædelse og associering.

12. Ved siden af de nævnte artikler i traktaterne, der direkte beskæftiger sig med muligheden for tiltrædelse eller associering, er der andre bestemmelser, der spiller en rolle og må tages i anvendelse i forbindelse med disse artikler eller dog må tages i betragtning ved afgørelsen af spørgsmål i forbindelse hermed.

Det drejer sig på den ene side om fremgangsmåden ved optagelse eller associering og på den anden side om bestemmelser vedrørende ændringer i traktaten. I det følgende skal disse bestemmelser gøres til genstand for en kort omtale for at afrunde det indledende overblik.

13. I CEE-traktaten må der særlig henvises til artikel 236, som fastslår fremgangsmåden ved ændringer af traktaten. Sådanne ændringer kan blive nødvendige ved tiltrædelses- eller associeringsaftaler, hvortil artikel 238, men mærkværdigvis ikke artikel 237, udtrykkeligt henviser. Ændringer i medfør af artikel 236 må ratificeres af medlemsstaterne i overensstemmelse med deres forfatningsretlige forskrifter.

Noget tilsvarende gælder med hensyn til ændringer i EURATOM-traktaten, hvis artikel 204 indeholder bestemmelser herom.

14. Særlig betydning må der tillægges artikel 239 i CEE-traktaten og den tilsvarende artikel 207 i EURATOM-traktaten, i henhold til hvilke de traktaterne vedføjede protokoller skal betragtes som en del af traktaterne. Dermed er det fastslået, at protokollerne i retlig henseende må behandles på samme måde som de egentlige traktatbestemmelser.

Ved optagelse eller associering af et tredjeland vil man ikke kunne undgå en nøje prøvelse af spørgsmålet om, hvorvidt de nødvendige særbestemmelser skal træffes ved en ændring af CEE-traktaten efter artikel 236 eller ved oprettelsen af tillægsprotokoller efter artikel 239.

Da de forannævnte bestemmelser i traktaterne i retlig henseende ligestiller traktaternes tekst med protokollernes, ville det ikke være nogen fordel, hvis man af optiske grunde ville forsøge at gennemføre ændringer af bestemmelser af principiel natur ved en tillægsprotokol i medfør af artikel 239 snarere end ved anvendelse af artikel 236. Derved ville man kun opnå en udvanding af forskellen mellem traktatens tekst og protokollerne, som ville kunne få yderst skadelige følger.

Det må endvidere være formålstjenligt i protokollerne kun at behandle spørgsmål, der enten er af midlertidig natur, eller som drejer sig om regulering af et medlemslands særlige forhold eller om i sig selv afgrænsede specialemler.

Problemet stiller sig på ganske tilsvarende måde i CECA-traktatens artikel 84, i henhold til hvilken bilagene, tillægsprotokollerne og aftalen om overgangsbestemmelserne er bestanddele af traktaten.

15. Den tidligere nævnte beretning af van der Goes van Naters indeholder nærmere oplysning om Den europæiske Forsamlings bedømmelse af de bestemmelser i traktaten, der vedrører proceduren ved optagelse i Fællesskabet.

Med hensyn til fremgangsmåden ved associeringsforhandlinger har Forsamlingen i anledning af aftalen med Grækenland givet udtryk for sit principielle standpunkt, som findes i Battistas rapport¹⁾.

¹⁾ Se dokument 61/61.